

Een beschut nieuw huis voor de mossel

Schelpdieren

Met biologisch afbreekbare 'kratjes' kunnen biologen verdwenen schelpdieren helpen zich weer te vestigen op een kale zeebodem. Die nieuwe schelpdierbanken kunnen helpen de kust te verdedigen.

ventig." Volgens Herman zitten er dan ook risico's aan het stimuleren van extra mosselbanken. "Het is goed mogelijk dat de mosselbanken nu vooral worden beperkt door de hoeveelheid voedsel die in het water zweeft. Wanneer je nu met kunstgrepen extra mosselbanken gaat stimuleren, blijft er ook minder voedsel over voor andere schelpdieren."

In de Oosterschelde, zegt Herman, is door de mosselkweek het bestand schelpdieren nu al onnatuurlijk hoog. "Je ziet dan dat mosselen zich daar niet meer natuurlijk vestigen, waarschijnlijk omdat de natuur niet nog meer mosselbanken wil. In het Wad wil je niet dat er, nota bene voor de natuurbescherming, ook dergelijke onnatuurlijk hoge bestanden komen."

Dat ligt heel anders in de Noordzee. Herman: "Daar zijn door visserij en ziekte de natuurlijke oesterbanken verdwenen. Door bodemverstorende visserij konden ze lange tijd niet terugkeren. Om de oesters nu terug te krijgen zal je ze waarschijnlijk moeten helpen bij de eerste vestiging op de kale zeebodem."

Ecoloog Temmink benadrukt dat er naast herstel van natuurlijke mosselbanken ook andere argumenten zijn om de schelpdieren 'een kontje' te geven. "Wanneer je schelpdierbanken op tactische plekken aanlegt, kunnen ze helpen om de kracht van de golven te dempen. Mosselbanken beschermen op die manier kwetsbare zandplaten, kwelders of zelfs dijken en het achterliggende land."

Met die praktische toepassing wordt ook al enige tijd geëxperimenteerd door marien ecoloog Brenda Walles van Wageningen Marine Research in Yerseke. Voor enkele dijken langs de Oosterschelde hielp Walles oesters

zich te vestigen op een droogvallende zandplaat.

"We stopten dode en levende Japanse oesters, die op sommige plekken massaal voorkomen, in een soort metalen korven. Die trokken op hun beurt oesterlarven aan. Anders dan mosselen, blijven oesters hun leven lang op hun plek zitten en trekken ze als larf het liefst naar soortgenoten. Op die manier konden we kunstmatige riffen maken die de kracht uit de aanrollende golven halen, zoals een grindbak de snelheid uit een rolschaatser haalt die van een asfaltweg komt aanrollen."

Zoutwatermeer

Na die eerste succesvolle experimenten in de Oosterschelde wil Walles ook in de Grevelingen oesterriffen gaan aanleggen. "Op termijn zal er weer een open verbinding komen tussen het Grevelingenmeer en de Noordzee, en zal dus het getij weer terugkomen in dit zoutwatermeer. Dan wordt het ook belangrijker om de zandplaten waar vogels broeden te beschermen tegen de golven, het getij en de stroming. Dat kan met behulp van schelpdierriffen."

De riffen die Ralph Temmink en zijn collega's met hun experiment bij Ameland hebben gemaakt zijn op zijn best mini-riffes te noemen. "Maar het ging ons dan ook vooral om het principe", zegt hij. "We hebben laten zien dat we met behulp van deze kratjes mosselen over een kritische drempel kunnen helpen om zich ergens te vestigen."

Het experimenteren gaat verder, zegt Temmink. "We gaan nu proberen doen met nieuwe kratjes uit een 3D-printer, die we een nog uitgekiender vorm kunnen geven met bescherming tegen predatoren en de elementen."